

Dokumenttype	NOU 1985:19	Dokumentdato	1985-03-12
Tittel	Pornografi og straff		
Utvalgsnavn	Straffelovrådet		
Utvalgsleder	Fougner Else Bugge		
Utgiver	Justis- og politidepartementet		
Kapittel	2 Sammendrag		

Straffelovrådet foreslår at straffeloven § 211 endres slik at bestemmelsen uttrykkelig forbyr ervervsmessig utbredelse av pornografiske skildringer med barn, lik og dyr eller hvor det i slike skildringer gjøres bruk av vold eller tvang. Det foreslås også at lignende, sterkt avvikende skildringer av seksuallivet totalforbys. Disse forslagene begrunnes hovedsaklig utfra en antakelse om at personer som eksponeres for denne typen pornografi og/eller andre mennesker risikerer å bli påført ulike skader dersom slikt materiale er fritt tilgjengelig. Når det gjelder skildringer av det som litt upresist kan kalles "alminnelig seksuell aktivitet", foreslår rådets flertall en liberalisering i forhold til gjeldende straffelov § 211, idet salg mv av slike skildringer etter deres oppfatning ikke bør være totalforbudt. Begrunnelsen for denne liberaliseringen er at slike skildringer etter flertallets oppfatning verken kan antas å påføre de som eksponeres for slikt materiale, eller andre mennesker nevneverdige skader. I denne forbindelse viser flertallet blant annet til to vedlagte forskningsrapporter om pornografis virkninger. (Se vedlegg I side 53 og vedlegg II side 59.) På denne bakgrunn foreligger det etter flertallets oppfatning ikke tilstrekkelig tungtveiende grunner til å totalforby utbredelsen av denne typen skildringer av seksuallivet. Forslaget innebærer for så vidt et brudd med de prinsippene som ligger til grunn for gjeldende straffelov § 211, idet flertallet ønsker å knytte straffbarheten til de skadene, eller faren for slike skader pornografiske skildringer kan antas å ha, og ikke til en sedelighetsvurdering slik gjeldende § 211 gjør. Etter gjeldende straffelov er - grovt sagt - materiale som er egnet til å krenke "det normalt følende menneskets sedelighetserkjennelse i kjønnslig henseende" straffbart. Det at mange mennesker i vårt samfunn ikke liker, eller anser det umoralsk, at slik blottstillelse av seksuallivet forekommer, er etter flertallets oppfatning ikke god nok grunn til å totalforby materiale med et slikt innhold.

Et av medlemmene, Thor Oug, er ikke enig i dette liberaliseringsforslaget, og han foreslår at gjeldende rett opprettholdes på dette området. Det vil si at mer detaljerte og nærgående skildringer av såkalt "alminnelig seksuell aktivitet" fortsatt vil kunne være straffbart etter straffeloven § 211.

Straffelovrådet foreslår et nytt, såkalt "utstillingsforbud" inntatt som ny bestemmelse i straffeloven § 377a. Dette tar sikte på å motvirke at særlig kvinner på offentlig sted skal kunne risikere å ufrivillig bli konfrontert med "nakenbilder eller lignende som gir inntrykk av en nedsettende vurdering av det ene kjønn, eller som på krenkende måte avbilder kvinne eller mann". Straffelovrådet antar at dette forbudet vil kunne bevirke at folk i sine daglige gjøremål får slippe å se - og dermed føle seg krenket av - kjønnsdiskriminerende (særlig kvinnesdiskriminerende) bilder som i dag nærmest "oversvømmer" enkelte bensinstasjoner, kiosker osv. Når forbudet mot slike skildringer begrenses til kun å omfatte utstilling mv av slikt materiale, er det fordi Straffelovrådet av flere grunner anser en straffetrussel på dette området som et lite ønskelig, og dessuten lite egnet virkemiddel i bekjempelsen av kvinnesdiskriminerende holdninger i samfunnet. Blant annet av denne grunn foreslås det ikke noe totalforbud som eventuelt kunne ramme alle former for utbredelse av slike - etter manges oppfatning - nedverdiggende avbildninger av mennesker, og da særlig kvinner.

Straffelovrådet foreslår videre flere endringer i eksisterende lovgivning og praksis som etter rådets oppfatning kan bidra til å effektivisere håndhevelsen av straffeloven § 211. Det foreslås blant annet at påtaleregelen i § 211 fjerde ledd, hvor det i dag kreves allmenne

hensyn for å reise sak oppheves, og at politiet forenkler, og dermed effektiviserer sin beslagspraksis i saker om overtredelse av § 211 . Endelig foreslår Straffelovrådet at straffereaksjonene - særlig bøtestraffene - skjerpes betraktelig i forhold til det som har vært vanlig i rettspraksis til nå. Et av medlemmene, Lasse Qvigstad, er uenig i at påtalsregelen i § 211 fjerde ledd oppheves idet det etter hans oppfatning fortsatt er behov for denne regelen som en slags sikkerhetsventil i mindre viktige saker.
